

«ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΑΓΙΤΛΑΛΟΙ»

ΙΕΡΑ ΚΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ
ΑΓΙΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΩΡΩΠΟΥ

Εβδομαδιαία έκδοση Του
Ιερού Ναού Αγίων Αποστόλων
Πέτρου & Παύλου

Πεύκης

Νικολάου Πλαστήρα και
Πατριάρχου Γρηγορίου Ε΄

Τηλ. 2108027738

E-mail : agioi.apostoloi@gmail.com

www.agioiapistoloi.gr

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2018 ΤΗΣ ΤΥΡΙΝΗΣ

Ανάμνησις Της από Του παραδείσου εξορίας Του πρωτοπλάστου Αδάμ.
Λέοντος πάπα Ρώμης, Αΐασητού επισκόπου Σινάου Του ομολοήτου

Έτος 11^ο Τεύχος 472

«Κυριακή της Τυροφάγου»

(π. Αλεξάντερ Σμέμαν)

Φτάσαμε πιά στις τελευταίες μέρες πριν από τη Μεγάλη Σαρακοστή. Ήδη κατά την εβδομάδα της Απόκρεω που είναι πριν από την Κυριακή της Συγγνώμης, δύο μέρες - ή Τετάρτη και ή Παρασκευή - ξεχωρίστηκαν να ανήκουν στη Σαρακοστή. Θεία Λειτουργία δέν τελέστηκε και ή όλη τυπική διάταξη στις ακολουθίες έχει πάρει τὰ λειτουργικά χαρακτηριστικά της Μεγάλης Σαρακοστής. Στόν Έσπερινό της Τετάρτης χαιρετίζουμε τή Μεγάλη Σαρακοστή μέ τοῦτο τόν

ώραιότατο ὕμνο:

«*Ἄνέτειλε τὸ ἔαρ τῆς νηστείας, καὶ τὸ ἄνθος τῆς μετανοίας ἀγνίσωμεν οὖν ἑαυτοὺς ἀδελφοί, ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ, τῷ φωτοδότῃ ψάλλοντας, εἴπωμεν δόξα σοι, μόνε φιλόανθρωπε.*»

Κατόπιν, τὸ Σάββατο τῆς Τυροφάγου ἡ Ἐκκλησία μας «ποιεῖ μνεῖαν πάντων τῶν ἐν ἀσκήσει λαμπάντων ἁγίων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν». Οἱ ἅγιοι εἶναι τὰ πρότυπα ποῦ θ' ἀκολουθήσουμε, οἱ ὁδηγοὶ στὴ δύσκολη τέχνη τῆς νηστείας καὶ τῆς μετάνοιας. Στὸν ἀγῶνα ποῦ πρόκειται ν' ἀρχίσουμε δὲν εἶμαστε μόνοι:

«Δεῦτε ἅπαντες πιστοί, τὰς τῶν ὁσίων Πατέρων, χορείας ὑμνήσωμεν. Ἀντώνιον τὸν κορυφαῖον, τὸν φαεινὸν Εὐθύμιον, καὶ ἕκαστον καὶ πάντα ὁμοῦ καὶ τούτων ὥσπερ Παράδεισον ἄλλον τρυφῆς. τὰς πολιτείας νοητῶς διεξερχόμενοι, τερπνῶς ἀνακράζωμεν...».

Ἔχουμε βοηθοὺς καὶ παραδείγματα:

«Τῶν Μοναστῶν τὰ πλήθη, τοὺς καθηγητὰς νῦν τιμῶμεν. Πατέρες, ὅσοι: δι' ὑμῶν γὰρ τὴν τρίβον, τὴν ὄντως εὐΘεῖαν πορεύεσθαι ἔγνωμεν μακάριοι ἔστε τῷ Χριστῷ δουλεύσαντες...».

Τελικὰ ἔρχεται ἡ τελευταία μέρα, ποῦ συνήθως, τὴν ὀνομάζουμε Κυριακή τῆς συγγνώμης, ἀλλὰ ἔχει καὶ ἓνα ἄλλο λειτουργικὸ ὄνομα ποῦ θὰ πρέπει νὰ θυμόμαστε: «τῆς ἀπὸ τοῦ Παραδείσου τῆς τρυφῆς ἐξορίας τοῦ Πρωτόπλαστου Ἀδάμ». Τὸ ὄνομα αὐτὸ συνοψίζει οὐσιαστικὰ τὴν πλήρη προπαρασκευὴ γιὰ τὴ Μεγάλῃ Σαρακοστή. Ξέρουμε ὅτι ὁ ἄνθρωπος πλάστηκε γιὰ νὰ ζεῖ στὸν Παράδεισο, γιὰ τὴ γνώση τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν κοινωνία μαζί Του. Ἡ ἁμαρτία του ὅμως τὸν ἀπομάκρυνε ἀπὸ τὴν εὐλογημένη ζωὴ καὶ ἔτσι ἡ ὑπαρξὴ του στὴ γῆ εἶναι μιὰ ἐξορία. Ὁ Χριστός, ὁ Σωτῆρας τοῦ κόσμου, ἀνοίγει τὴν πόρτα τοῦ Παραδείσου στὸν καθένα ποῦ Τὸν ἀκολουθεῖ, καὶ ἡ Ἐκκλησία μὲ τὸ νὰ μᾶς ἀποκαλύπτει τὴν ὀμορφιὰ τῆς Βασιλείας, κάνει τὴ ζωὴ μας μιὰ προσκυνηματικὴ πορεία πρὸς τὴν οὐράνια πατρικὴ γῆ.

Ἔτσι, ἀρχίζοντας τὴ Μεγάλῃ Σαρακοστή εἶμαστε σὰν τὸν Ἀδάμ:

«Ἐξεβλήθη Ἀδὰμ τοῦ Παραδείσου, διὰ τῆς βρώσεως διὸ καὶ καθεζόμενος ἀπέναντι τούτου, ὠδύρετο ὀλολλύζων, ἔλεεινῇ τῇ φωνῇ καὶ ἔλεγεν οἴμοι, τί πέπονθα ὁ τάλας ἐγώ! Μίαν ἐντολὴν παρέβην τὴν τοῦ Δεσπότου, καὶ τῶν ἀγαθῶν παντοίων ἐστέρημαι. Παράδεισε ἁγιώτατε, ὁ δι' ἐμὲ πεφυτευμένος, καὶ διὰ τὴν Εὐὰν κεκλεισμένος, ἰκέτευε τῷ σὲ ποιήσαντι, κάμῃ πλάσαντι, ὅπως τῶν σῶν ἀνθέων πλησθήσωμαι. Διὸ καὶ πρὸς αὐτὸν ὁ Σωτῆρ τὸ ἐμὸν πλάσμα οὐ θέλω ἀπολέσθαι, ἀλλὰ βούλομαι τοῦτο σώζεσθαι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν ὅτι τὸν ἐρχόμενον πρὸς με, οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω».

Ἡ Μεγάλη Σαρακοστή εἶναι ἡ ἀπελευθέρωσή μας ἀπὸ τὴ σκλαβιὰ τῆς ἁμαρτίας, ἀπὸ τὴ φυλακὴ τοῦ «κόσμου τούτου». Καὶ τὸ εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα αὐτῆς τῆς Κυριακῆς (Ματθ. 6, 14-21) θέτει τοὺς ὅρους γιὰ μία τέτοια ἀπελευθέρωση.

Πρῶτος ὅρος εἶναι ἡ νηστεία - ἡ ἄρνηση δηλαδή νὰ δεχτοῦμε τὶς ἐπιθυμίες καὶ τὶς ἀνάγκες τῆς «πεπτωκυίας» φύσης μας σὰν ὀμαλές, ἡ προσπάθεια νὰ ἐλευθερωθοῦμε ἀπὸ τὴ δικτατορία τῆς σάρκας καὶ τῆς ὕλης πάνω στὸ πνεῦμα. Γιὰ νὰ εἶναι ἀποτελεσματικὴ ἡ νηστεία μας δὲν πρέπει νὰ εἶναι ὑποκριτικὴ, δηλαδή «πρὸς τὸ θεαθῆναι». Νὰ μὴ φαινόμαστε «τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες», ἀλλὰ «τῷ Πατρὶ ἡμῶν τῷ ἐν τῷ κρύπτῳ».

Δεύτερος ὅρος εἶναι ἡ συγγνώμη. «Ἐὰν ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος», (Ματθ. 6,14). Ὁ θρίαμβος τῆς ἁμαρτίας, τὸ κύριο σημάδι τοῦ ρόλου τῆς πάνω στὸν κόσμος, εἶναι ἡ διαίρεση, ἡ ἀντίθεση, ὁ χωρισμός, τὸ μίσος. Ἔτσι τὸ πρῶτο σπάσιμο σ' αὐτὸ τὸ φρούριο τῆς ἁμαρτίας εἶναι ἡ συγχωρητικότητα: «ἡ ἐπιστροφή στὴν ἐνότητα, στὴν σύμπνοια, στὴν ἀγάπη». Τὸ νὰ συγχωρήσω κάποιον σημαίνει νὰ βάζω ἀνάμεσα σὲ μένα καὶ στὸν «ἐχθρό» μου τὴν ἀκτινοβόλα συγχώρεση τοῦ ἴδιου τοῦ Θεοῦ. Τὸ νὰ συγχωρήσω εἶναι νὰ ἀγνοήσω τὰ ἀπελπιστικὰ ἀδιέξοδα στὶς ἀνθρώπινες σχέσεις καὶ νὰ τὰ ἀναφέρω στὸ Χριστό. Συγχώρεση πραγματικὰ εἶναι ἓνα πέρασμα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ μέσα στὸν ἁμαρτωλὸ καὶ «πεπτωκότα» κόσμος.

Οὐσιαστικὰ ἡ Μεγάλη Σαρακοστή ἀρχίζει μὲ τὸν Ἑσπερινὸ αὐτῆς τῆς Κυριακῆς. Αὐτὴ ἡ μοναδικὴ σὲ βάθος καὶ ὠραιότητα ἀκολουθία ἔχει δυστυχῶς ἐκλείψει ἀπὸ ἀρκετὲς ἐκκλησίες. Ὅμως παρ' ὅλα αὐτὰ τίποτε, ἄλλο δὲν ἀποκαλύπτει καλύτερα τὸ χαρακτηριστικὸ τόνο τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ πουθενὰ ἄλλοῦ δὲ διακηρύσσεται τόσο καλὰ ἡ ἔντονη πρόσκληση στὸν ἄνθρωπο. Ἡ ἀκολουθία ἀρχίζει μὲ τὸν κατανυκτικὸ ἔσπερινὸ ὅπου ὁ ἱερέας εἶναι ντυμένος μὲ λαμπερὰ ἄμφια. Τὰ κατανυκτικὰ στιχηρὰ ποὺ λέγονται ὕστερα ἀπὸ τὸν ψαλμὸ «Κύριε ἐκέκραξα πρὸς Σέ...» ἀναγγέλλουν τὸν ἐρχομὸ τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς καί, πέρα ἀπ' αὐτὴ, τὸν ἐρχομὸ τοῦ Πάσχα!

«Τὸν τῆς Νηστείας καιρὸν, παιδρῶς ἀπαρξώμεθα, πρὸς ἀγῶνας πνευματικοὺς ἑαυτοὺς ὑποβάλλοντες, ἀγνίσωμεν τὴν ψυχὴν, τὴν σάρκα καθάρωμεν νηστεύσωμεν ὡσπερ ἐν τοῖς βρώμασιν ἐκ παντὸς πάθους, τὰς ἀρετὰς τρυφῶντες τοῦ Πνεύματος, ἐν αἷς διατελοῦντες ποθῶ, ἀξιοθειήμεν

πάντες, κατιδεῖν τὸ πάνσεπτον πάθος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ ἅγιον Πάσχα, πνευματικῶς ἐναγαλλιωμένοι».

Κατόπιν γίνεται ἡ εἴσοδος τοῦ Εὐαγγελίου με τὸν ἑσπερινὸ ὕμνο: «φῶς ἰλαρὸν ἀγίας δόξης...». Ὁ ἱερέας τώρα προχωρεῖ πρὸς τὴν Ὡραία Πύλη γιὰ ν' ἀναφωνήσῃ τὸ ἑσπερινὸ Προκείμενο ποὺ πάντοτε ἀναγγέλλει τὸ τέλος τῆς μιᾶς καὶ τὴν ἀρχὴ τῆς ἄλλης μέρας. Τὸ Μέγα προκείμενο αὐτῆς τῆς ἡμέρας ἀναγγέλλει τὴν ἀρχὴ τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς.

«Μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπό σου ἀπὸ τοῦ παιδός σου, ὅτι θλίβομαι·
ταχὺ ἐπάκουσόν μου· πρόσχες τῇ ψυχῇ μου, καὶ λύτρωσαι αὐτήν».

Ἀκοῦστε τὴ θαυμάσια μελωδία τοῦ στίχου τούτου, αὐτὴ τὴν κραυγὴ ποὺ ξαφνικὰ γεμίζει τὴν ἐκκλησία «... ὅτι θλίβομαι!» - καὶ θὰ καταλάβετε τὸ σημεῖο ἀπὸ τὸ ὁποῖο ξεκινάει ἡ Μεγάλη Σαρακοστή: τὸ μυστηριῶδες μίγμα τῆς ἐλπίδας μετὰ τὴν ἀπογοήτευση, τοῦ φωτὸς μετὰ τὸ σκοτάδι. Ἡ ὅλη προετοιμασία ἔφτασε πιά στὸ τέλος. Στέκομαι μπροστὰ στὸ Θεό, μπροστὰ στὴ δόξα καὶ στὴν Ὁμορφιὰ τῆς Βασιλείας Του. Συνειδητοποιῶ ὅτι ἀνήκω σ' αὐτή, ὅτι δὲν ἔχω ἄλλη κατοικία, οὔτε ἄλλη χαρά, οὔτε ἄλλο σκοπό. Συναισθάνομαι ἀκόμα ὅτι εἶμαι ἐξόριστος ἀπὸ αὐτὴ μέσα στὸ σκοτάδι καὶ στὴ λύπη τῆς ἁμαρτίας γι' αὐτὸ «θλίβομαι»! Τελικὰ παραδέχομαι ὅτι μόνο ὁ Θεὸς μπορεῖ νὰ μὲ βοηθήσῃ σ' αὐτὴ τὴ θλίψη, ὅτι μόνον σ' Αὐτὸν μπορῶ νὰ πῶ «πρόσχες τῇ ψυχῇ μου». Μετάνοια πάνω ἀπ' ὅλα, εἶναι τὸ ἀπελπισμένο κάλεσμα γιὰ τὴ Θεία βοήθεια.

Πέντε φορές ἐπαναλαμβάνουμε αὐτὸ τὸ Προκείμενο. Καὶ τότε νά! ἡ Μεγάλη Σαρακοστή ἀρχίζει. Τὰ φωτεινὰ χρωματιστὰ ἄμφια καὶ καλύμματα τοῦ ναοῦ ἀλλάζουν τὰ φῶτα σβήνουν. Ὁ ἱερέας ἐκφωνεῖ τὶς αἰτήσεις, ὁ χορὸς ἀπαντᾷ μετὰ τὰ «Κύριε ἐλέησον» τὴν κατ' ἐξοχὴν σαρακοστιανὴ ἀπάντηση. Γιὰ πρώτη φορὰ διαβάζεται ἡ προσευχὴ τοῦ Ἁγίου Ἐφραὶμ ποὺ συνοδεύεται ἀπὸ μετάνοιες. Στὸ τέλος τῆς ἀκολουθίας ὅλοι οἱ πιστοὶ πλησιάζουν τὸν ἱερέα καὶ ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, ζητώντας τὴν ἀμοιβαία συγχώρεση. Ἀλλὰ καθὼς γίνεται αὐτὴ ἡ ἱεροτελεστία τῆς συμφιλίωσης, καθὼς ἡ Μεγάλη Σαρακοστή ἐγκαινιάζεται μ' αὐτὴ τὴν κίνηση τῆς ἀγάπης, τῆς ἐνότητας καὶ τῆς ἀδελφοσύνης, ὁ χορὸς ψάλλει πασχαλινοὺς ὕμνους. Πρόκειται τώρα πιά νὰ περιπλανηθοῦμε σαράντα ὀλόκληρες μέρες στὴν ἔρημο τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς. Ὅμως ἀπὸ τώρα βλέπουμε νὰ λάμπει στὸ τέλος τὸ φῶς τῆς Ἀνάστασης, τὸ φῶς τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.